

PREHEAD
VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY
za obdobie január 2014
III. senát

Nález:

spisová značka	III. ÚS 164/2013
sudca spravodajca	Lubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	2. novembra 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) namietala porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľky bolo rozsudkom krajského súdu porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že krajský súd rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorý zamietol žalobu sťažovateľky o určenie neúčinnosti právneho úkonu. Sťažovateľka považuje rozsudok krajského súdu za arbitrárny.</p>
ratio decidendi	<p>Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľky o určenie neúčinnosti právneho úkonu, t. j. kúpnych zmlúv, u ktorých bolo dôvodné sa domnievať, že nimi zo strany predávajúceho, ktorá bola v čase ich uzatvárania v reštrukturalizácii – došlo k ukráteniu veriteľov vzhľadom na vyhlásenie konkurzu na majetok tejto spoločnosti uznesením okresného súdu.</p> <p>Pri posúdení toho, či základnému právu sťažovateľky zaručenému čl. 46 ods. 1 ústavy bola poskytnutá adekvátna súdna ochrana, dospel ústavný súd k názoru, že v okolnostiach daného prípadu došlo striktnou aplikáciou koncentračnej zásady vyplývajúcej z § 118a OSP [t. j. že v sporoch vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzom a reštrukturalizáciou sú účastníci povinní opísať rozhodujúce skutočnosti o veci samej a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do skončenia prvého pojednávania; to neplatí, ak neboli splnené podmienky na vykonanie prvého pojednávania a došlo k jeho odročeniu (§ 101 ods. 2), pretože na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd neprihliada] ako zo strany okresného súdu, tak aj zo strany krajského súdu k popretiu jej zmyslu.</p> <p>Interpretácia tejto zásady oboma súdmi má znaky prílišného právneho formalizmu, ktorý odporuje materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu a v danom spore neplní žiadnu rozumnú funkciu.</p> <p>Uvedená zásada bola do právneho poriadku Slovenskej republiky zavedená na účely zrýchlenia a zefektívnenia priebehu taxatívne vymedzených typov súdnych konaní s cieľom zabránenia ich neprimeranému trvaniu pri rešpektovaní základného práva účastníkov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Aj pri aplikácii tejto zásady je však nutné vychádzať z § 125 OSP, podľa ktorého ako dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov; pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd; ako aj z § 121 OSP, podľa ktorého netreba dokazovať</p>

	<p>skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.</p> <p>Povinnosť účastníka označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení si nemožno zamieňať s povinnosťou predložiť dôkazy, pretože už z dikcie ustanovenia § 118a ods. 1 prvej vety OSP je zrejmé, že môže ísť aj o dôkazy, ktoré sa v dispozičnej sfére účastníka reálne nenachádzajú. V takom prípade je úlohou súdu, aby na základe označenia (popisu) dôkazu účastníkom, ktorý vyhlásil, že ním nedisponuje, vyhodnotil relevanciu a opodstatnenosť tohto dôkazu na zistenie skutkového stavu a následné rozhodnutie o merite veci tak, že ho buď v určitom časovom horizonte vykoná, alebo jasne vysloví, že takýto dôkaz nie je pre jeho rozhodnutie vo veci samej potrebný.</p> <p>V danom prípade sa tak nestalo.</p> <p>Sťažovateľka v žalobe argumentovala tým, že okresný súd uznesením, ktorým povolil reštrukturalizáciu, určil rozsah úkonov dlžníka, ktoré podliehajú súhlasu (reštrukturalizačného) správcu. Medzi tieto úkony okrem iných patrili aj prevod nehnuteľnosti alebo iného majetku, ktorého hodnota predstavuje významný podiel na celkovej hodnote majetku dlžníka, a uzatvorenie zmluvy, ktorou sa dlžník zaviazal poskytnúť plnenie s hodnotou vyššou ako 5 % z jeho obratu za predchádzajúci kalendárny rok.</p> <p>Vzhľadom na porušenie uvedených povinností dlžníkom pri uzatváraní kúpnych zmlúv bez súhlasu (reštrukturalizačného) správcu ako podmienky umožňujúcej správcovi konkurznej podstaty odporovať takémuto právnomu úkonu v zmysle § 130 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) v spojení s porušením povinnosti dlžníka uchovať kompletnú zmluvnú a účtovnú dokumentáciu, ako aj súpis majetku podstaty v konkurze zaradení do majetku odporcu na základe kúpnych zmlúv, ktoré vyšlo najavo v priebehu konkurzného konania, sa predmetná dokumentácia preukazujúca opodstatnenosť tvrdení sťažovateľky v určitom rozsahu nachádza v spise okresného súdu; tento však k danej veci nebol pripojený.</p> <p>Už z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu vyplýva, že okresný súd svoj záver o nesplnení podmienky podľa § 130 ods. 4 zákona o konkurze neodôvodnil presvedčivo a zrozumiteľne vzhľadom na obsah koncentračnej zásady upravenej § 118a OSP. Ak sťažovateľka vyhlásila, že nedisponuje kompletnou zmluvnou a účtovnou dokumentáciou dlžníka, ktorou by splnenie tejto podmienky preukázala a ktorá je zároveň podľa vyjadrenia okresného súdu relevantným dôkazom pre jeho rozhodnutie o merite veci, mal postupovať tak, že tento dôkaz zabezpečí/vykoná pripojením súvisiaceho súdneho spisu.</p> <p>Takáto súčinnosť okresného súdu vedúca k odstráneniu dôkazného deficitu účastníka nie je v rozpore s koncentračnou zásadou vyplývajúcou z § 118a OSP. V opačnom prípade by okresný súd musel vysloviť, že takúto dokumentáciu za relevantný dôkaz považovať nemožno, a keďže sťažovateľka iné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení do skončenia prvého, resp. odročeného pojednávania neoznačila, rozhodol o zamietnutí jej žaloby s poukazom na § 118a OSP. Len takýto postup by svedčil o tom, že zo strany okresného súdu boli dodržané procesné zásady spravodlivého súdneho procesu.</p> <p>Na základe takto chápaného obsahu koncentračnej zásady preto ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nevysporiadal s odvolacími dôvodmi sťažovateľky, čo viedlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto vyslovil jeho porušenie rozsudkom krajského súdu</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom krajského súdu porušené bolo.</u></p> <p><u>Rozsudok krajského súdu zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Nález- priet'ahy v konaní:

spisová značka	III. ÚS 192/2013
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález –vyhovené
dátum rozhodnutia	12. novembra 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie označených práv v konaní na okresnom súde o zaplatenie peňažnej sumy, ktoré začalo v roku 2010.
ratio decidendi	<p>1. V sťažovateľkinej veci pred okresným súdom ide o „štandardnú“ žalobu o plnenie podľa § 80 písm. b) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), konkrétne žalobu o splnenie povinnosti vrátiť poskytnutú bezúročnú pôžičku podľa § 657 a nasledujúcich zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. Po právnej stránke teda ide o celkom bežnú a jednoduchú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov.</p> <p>S ohľadom na štádium, v ktorom sa predmetné konanie nachádza (po zrušení platobného rozkazu a ustanovení opatrovníka odporcovi), niet žiadnych signálov o skutkovej náročnosti. Tá je v doterajšom priebehu daná iba skutočnosťou neznámeho pobytu odporcu. Takéto situácie však procesno-právna regulácia obsiahnutá v Občianskom súdnom poriadku predvída a konajúcemu súdu ponúka časovo nenáročné a súčasne účinné riešenia.</p> <p>2. Ústavný súd podiel sťažovateľky ako účastníčky posudzovaného civilného konania, resp. podiel jej právnej zástupkyne, na predĺžení konania nezistil. Sťažovateľke možno pričítať nezaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh, uvedený nedostatok však nedisponuje potenciálom podstatného predĺženia konania pri jeho odstraňovaní.</p> <p>3. Postup okresného súdu ako tretie kritérium na posúdenie porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zhodnotil ústavný súd ako postup, ktorý vykazoval zbytočné priet'ahy. Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu nezistil žiadne odchýlky od chronológie procesných úkonov, ktorú uviedol vo svojom vyjadrení okresný súd.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu popísaný a skutkovo vyhodnotený postup okresného súdu nerešpektoval základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov, ani jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Uvedené práva totiž v skrátených rozkazných konaniach vyžadujú od konajúceho súdu čo najrýchlejšie právoplatné ukončenie konania alebo právoplatný a v predpísanej forme urobený záver o nesplnení procesných podmienok na prejednanie veci v rozkaznom konaní spojený s pokračovaním v konaní mimo režimu jeho skrátenej formy.</p> <p>Konanie okresného súdu trvajúce v jeho rozkaznej fáze viac ako tri roky nevykazujúce pritom žiadne signály právnej či skutkovej náročnosti nerešpektuje popísaný účel skráteného konania. Neznáme miesto skutočného pobytu odporcu bolo jedinou prekážkou konania, ktorú však Občiansky súdny poriadok v § 173 ods. 2 rieši tak, aby okresný súd mohol čo najskôr pokračovať v konaní aj bez osobnej účasti odporcu.</p> <p>Ústavný súd aj pri komplexnom pohľade na celkový obraz posudzovaného konania vyplývajúci z vyžiadaného spisu konštatuje, že podstatná väčšina procesných úkonov okresného súdu mala jednoduchý, priam administratívny charakter. Preto aj niekoľkomesačné otáľanie s úkonmi takéhoto charakteru je z pohľadu označených práv sťažovateľky vadné. V tejto súvislosti ústavný súd už vyslovil, že závažnosť doby nečinnosti súdu sa zvyšuje, keď po nej nasledujú jednoduché úkony, ktoré si nevyžadovali dlhodobé štúdium alebo inú prípravu.</p>

	<p><u>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v namietanom konaní porušené boli.</u></p> <p><u>Okresnému súdu prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Sťažovateľke priznáva finančné zadost'učinenie v sume 800 €.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: III. ÚS 101/01</p>

Spracoval: JUDr. Gabriela Lacková

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.